

Ulf Kristersson: Tal med anledning av 250 år av judiskt liv i Sverige

Talare
Ulf Kristersson
Statsminister

Datum
6 maj 2025

Plats
Stockholm

- 1 "De hade sagt, att jag skulle komma till Sverige, ty det finns ingen stensnidare i hela det svenska riket." Så skrev Aaron Isaac i början av 1800-talet i sin bok om hur resan mot Sverige började.
- 5 Det var ett stort steg för honom som påverkade resten av hans liv. Men det var ett ännu större steg för Sverige, även om vi inte alls förstod det just då. För första gången någonsin kunde en jude bosätta sig här, utan att konvertera till kristendom. Utan att ge upp sin egen identitet.
- 10 Sverige var dock Sverige – redan då. Så det hela blev en rätt byråkratisk process. Han fick nej flera gånger, men gav sig inte. En sån tur för oss! Till slut fick han ja.

15 Så började vår 250 år långa historia av etablerat judiskt liv i Sverige. Vi firar det här i synagogan ikväll – och i hela Sverige i år.

Jag vet att vi är många som gör det med dubbla känslor. Stoltheten över den rika historien förenas med rädslan över nutiden och med osäkerheten om framtiden.

20

***

25 När vi pratar om vår europeiska historia så måste den alldeles självklart handla om judiskt lidande och död. För att inte glömma dem som inte längre finns med oss, och för att lära av de fasansfulla skälen till att det är precis så. Rätt vårdat kan det kollektiva minnet bli ett vaccin som gör att det som hände då inte kan hända igen.

Men som författaren Karin Brygger frågade sig i Dagens Nyheter i höstas:

”Är det rimligt att en folkgrupp som utgör 0,2 procent av jordens befolkning ska behöva tematisera sin död och sin vilja att leva år efter år efter år – när de faktiskt skulle kunna ägna sig åt att leva i stället?”

35

Och det är ju inte rimligt. Svensk och europeisk historia måste alltså börja handla om judiskt liv – också. För det ÄR utan tvekan en historia som kantas av flykt och förlust. Men den rymmer dessutom så mycket oberättad inspiration till framtidstro och framåtanda.

40

Just den kombinationen personifieras av författarinnan Nelly Sachs. Hennes dikter har gett generationer svenskar språk för att beskriva det ordlösa.

45

Det är poesi som föddes ur förföljelsen i Nazityskland – men som skrevs ner på pränt i en etta på Bergsundsstrand 23 på Södermalm här i Stockholm.

50

Och det judiska arvet sträcker sig mycket längre än till poesin. Ta Rudolf Rubensons berömda Gustav Adolfsbakelse. 150 år efter sin skapelse är den nu en klassiker – som ändå inte är standardiserad, utan tolkas olika i hela vårt land.

Eller lyssna till det som nästan alla svenskar i kroppen känner som starten på sommarlovet: Georg Riedels skolavslutningsobligatoriska ”Idas sommarvisa”.

55

Nelly Sachs, Rudolf Rubenson och Georg Riedel var judar. Och svenskar. Utan deras – och alla andra svenska judars – bidrag till Sverige hade vårt land helt enkelt varit, smakat och låtit lite mindre. Sverige hade varit fattigare.

60

Det är också därför regeringen har gett flera myndigheter uppdraget att på sitt vis och inom sina områden uppmärksamma det här 250-årsjubileet. Att uppmärksamma den judiska minoriteten, kulturen och det kulturarv som idag är en självklar del av Sverige.

65

Även våra svenska ambassader lyfter jubileumsåret i andra länder, som en del av sina berättelser om Sverige utomlands.

Regeringen har givit Forum för Levande historia i uppgift att ta fram en webbplats för hela jubileumsåret. Där är det fullt med aktiviteter runt om i Sverige.

***

Judiskt liv handlar också om det vardagliga.

75 Här gör alla de som varje vecka bidrar med berättelser ur vardagen på Instagramkontot @stoltjude en viktig insats. Som följare får man inblick i många judars liv i dagens Sverige.

80 Boken ”Stolt jude” kom ut för ett tag sedan och har delats ut till väldigt många svenska skolelever.

Den har tryckts i nio upplagor om totalt 45 000 exemplar. Och i onsdags fattade Skolverket beslut om stöd för att trycka ytterligare 10 000 ex. Så stor är efterfrågan. Det finns också en nyöppnad utställning här i Stockholm, som
85 bygger på kontots innehåll.

Låt mig här ikväll rikta ett särskilt tack till alla som har delat med sig av egna erfarenheter. Jag tänker på Anna, som beskriver hur det judiska var hennes enda fasta punkt under en stökig uppväxt. Hennes berättelse berör på djupet.

90

Ett särskilt tack också till er på Judiska ungdomsförbundet, som har startat podden ”Jidder”.

***

95

Låt mig till sist säga att själva namnet – Stolt jude – är talande för hur det borde vara i Sverige. Hur det ska vara.

100

Man ska våga bära Davidsstjärnan. Med stolthet, inte med rädsla.

Man ska våga gå till synagogan. I gemenskap, inte i utsatthet.

105

Man ska kunna vinka av barnen till en skolutflykt. Med glädje, inte med en orolig klump i magen.

Jag vet att det för många svenska judar inte är så idag. Jag vet att många upplever hat och hot i vardagen. Jag vet att en del av er har blivit uthängda med namn

och kopplas ihop med sanslösa konspirationsteorier.

110

Och det allra värsta är att det händer igen, och att det händer här. Antisemitismen klär sig i nya kläder. Den tar sig nya uttryck. Men det är alltid samma gamla ruttna tankegods.

115 Till er vill jag säga: Ni är inte ensamma. Vi står bakom er. Vi står bredvid er. Vi tar den här striden med er och för er.

Det här är ett ansvar vi som land måste bära tillsammans. Alla politiska partier. Alla församlingar. Alla vi som har ledarpositioner. Alla enskilda svenskar.

120

Och det gäller naturligtvis särskilt oss i regeringen. Vi ser det ansvaret, vi gör allt vi kan för att ta det och vi kommer fortsätta stå upp för Sveriges judar.

125 För att det är rätt. Och för att den judiska framtiden ska vara en självklar del av den svenska framtiden.

Tack.

Källa

130 <div>Manuskript hämtat från regeringen.se (2025-05-06)</div>

Taggar

2020-tal, 2025, Man, Moderaterna

URI

135 <https://www.svenskatal.se/tale/ulf-kristersson-tal-med-anledning-av-250-ar-av-judiskt-liv-i-sverige>

140

145